І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 189. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го ЖОВТНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 8, 1964 No. 189. VOL. LXXI.

МЕКНАМАРА: ЗДА ЧОТИРИКРАТНО ПЕРЕВИЩУЮТЬ СССР В АТОМОВІЙ ЗБРОЇ

Вашингтон. — Департамент Оборони опублікував 6 жовтня радіове інтерв'ю секретаря оборони Роберта МекНамари, яке він мав із представниками радіової стації в Шикаґо в суботу 3 жовтня, — в якому секретар оборони заявив, що ЗДА мають вчетверо більше далекосяжних керованих ракет, як СССР. МекНамара виявив, що ЗДА мають 819 керованих ракет, не враховуючи 272-ох ракет Поляріс, що їх випускають підводні атомові човни, — а СССР має дещо менше, як 200 таких ракет. Секретар оборони вже давніше заявляв про велику перевагу ЗДА в атомовій зброї у відношенні до СССР, а цим разом він подав докладніші числа про це. В цьому самому інтерв'ю він заявив також, що за 10 до 20 років „десятки інших держав" матимуть атомову зброю, яку тепер мають тільки 4 держави: ЗДА, СССР, Англія і Франція. Продукція атомової зброї буде влегшена тому, що вона буде дешевша. Також подешевіє продукція тих бомбовиків, які мають перевозити атомову зброю. Тому, казав МекНамара, масова продукція атомової зброї в світі в найближчих роках створює найважливішу проблему наших днів. Відповідаючи на запити про те, що комуністичний Китай має незабаром випродукувати першу атомову бомбу, секретар оборони сказав, що технологія вможливлює те, що кошти продукції атомової зброї так зменшаться, що 10, 20, або і 30 держав випродукують власну атомову зброю. Тепер атомова бомба коштує вже тільки від півмільйона до одного мільйона долярів. „Можна собі уявити, як тоді збільшиться небезпека вибуху атомової війни, коли стільки держав матимуть атомову зброю, і коли стільки нерозв'язаних конфліктів є тепер і буде пізніше між різними державами". На думку секретаря оборони, небезпека від атомової зброї зростає в геометричному відношенні до числа країн, які мають цю зброю. (Геометричне збільшення — це таке збільшення, що виникає із множення попереднього числа. При числі 4-ох держав із атомовою бомбою — небезпека вибуху війни становитиме число 16 а при 10-ох державах — 100). МекНамара давав вияснення, чому про другу стрілянину в затоці Тонкін коло узбережжя В'єтнаму не було точних повідомлень про акцію американських кораблів. Він казав, що стрілянина відбулася вночі, і тому важко було і літакам і кораблям мати докладні відомості про ворога.

Ніксон критикує Раска і президента Джансона за закордонну політику

Ди Мойн, Айова. — Колишній віце-президент Ричард М. Ніксон започаткував одномісячну компанію, під час якої має зробити 25 000 миль та відвідати численні стейти від Мейну аж до Гаваїв. На пресовій конференції в Сідер Репідс Ніксон назвав державного секретаря Діна Раска „слабим державним секретарем", який виконує волю інших, і тому закордонна політика ЗДА в останньому чотириліттю була „найбільше катастрофічною" в цілій американській історії. Ніксон радив республіканцям вести офензиву проти демократів під час виборчої кампанії, а не бути в дефензиві, як це є тепер. Сам Ніксон казав, що президент Джансон не має права закидати сенаторові Голдвотерові часту зміну поглядів, бо і сам Президент зміняє погляди. Кілька років тому Джансон називав Боббі Бейкера своїм приятелем, а коли той Боббі спроневірив гроші, то Президент заявляє, що Бейкер не був його протеґованим. На думку Ніксона Президент в 1947 році був консерватистом, але за Трумана прихильником так званого „нового поділу". В 1960-го році, змагаючись за номінацію з покійним Джаном Ф. Кеннеді, знов був консерватистом, а ставши кандидатом на віце - президента, зробився лібералом. Демократичного кандидата на віце - президента сенатора Гюберта Гомфрі назвав Ніксон „щирим радикалом", який на 100% голосував в Сенаті так, як бажали Американці для Демократичної Акції.

У Ню Йорку ще тільки три дні можна реєструватись для виборів

Ню Йорк. — Впродовж тільки трьох днів виборці великого Ню Йорку мають ще змогу зареєструватись, щоб мати право голосувати у виборах, які відбудуться 3-го листопада. У четвер і в п'ятницю реєстрація провадитиметься від 5:30 до 10:30 пополудні, в суботу 11-го жовтня — від 7:0 год. ранку до 10:30 вечора. Хто голосував, але переїхав, повинен зареєструватися, як і всі жінки, котрі змінили своє прізвище, вийшовши заміж. Зареєструватися мають також особи, які раніше голосували, але не брали участи й не реєструвалися в 1962 і 1963 роках. Про місце реєстрації треба довідуватися, якщо не оголошено через реклямки, у місцевій станиці поліції чи в пожежній станиці даного району великого Ню Йорку.

Москва закидає атташе ЗДА і Британії ведення шпигунської роботи

Москва. — Совєтський Союз проголосив комунікат на адресу ЗДА і Британії, закидаючи американському військовому атташе в Москві, його заступникові, заступникові летунського атташе та морському атташе Британії, що вони, їдучи потягом з Москви через всю Сибір до Японії, займалися шпигунською роботою, робили подорозі світлини з мостів, фабрик і т. п. „військових об'єктів", записували свої поміщення та орудували „шпигунськими апаратами". Російські пасажири того потягу нібито звернули увагу „відповідним властям" на „підозрілу поведінку" американських і британських пасажирів і тому „місцеві власті" були оправдані, коли сконфіскували в отих чотирьох атташе „шпигунський матеріял". Совєтський комунікат промовчує, що кільканадцять совєтських поліціянтів ніччю вдерлися до двох кімнат в готелі в Хабаровську, де ті атташе ночували, перевели кількагодинну ревізію, забрали фотоапарати, записники, одному стягнули годинник, та заборонили телефонувати до амбасади в Москві. Всі ці чотири військові атташе, перевівши короткий час в Японії, прибули до Гонґ Конґу, де вони заявили, що повернуться до Москви. У згаданій офіційній совєтській заяві кажеться, що совєтський уряд „розгляне" питання, чи дозволити на дальше перебування в СССР отих атташе.

Заключено договір між Дженерал Моторс і автомобільними робітниками

Дітройт. — 5-го жовтня прийшло до порозуміння між автомобільною Корпорацією Дженерал Моторс і спілкою Об'єднані Автомобільні Робітники в справі нового договору про працю. Повідомлення про новий договір підписали віце-президент Дженерал Моторс Луїс Дж. Сітон і голова Спілки Автомобільних Робітників Волтер Рутер. Сподіваються, що підписання договору приспішить закінчення штрайку, у фабриках цієї Корпорації. Новий договір нагадує умови Корпорації Крайслера і Фордової Компанії. Робітники мають дістати збільшення платні на 60 центів від години праці.

Іван Кокольський переобраний на голову Окружного Комітету Відділів УНС Ровд Айленду

Менвіл, Ровд Айленд. В неділю, 4-го жовтня 1964, тут в приміщеннях Українського Народного Дому відбулися збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу стейту Ров Айленд, в результаті яких відомий союзовий і громадський діяч, головний контролер УНС п. Іван Кокольський був переобраний на голову цього Комітету. Головним доповідачем- промовцем на цих зборах був головний касир УНС п. Роман Слободян. Наради, в яких взяли участь 30 репрезентантів усіх вісьмох Відділів УНС стейту та конвенційні делеґати, відкрив і ними проводив п. Кокольський, секретарював п. С. Бардачевський. Після звітів дотеперішньої Управи, обговоренні цих звітів та схваленні абсолюторії Управі, обрано нову Управу, до якої, крім п. Ів. Кокольського, як голови, увійшли: М. Тренклер і Г. Шевчук — заступники голови, С. Бардачевський — секретар і Д. Лободяк — касир. Обрано також Контрольну Комісію в складі: Й. Лаба, В. Кіндефорський і М. Попович. Під час нарад відбулася врочистість передачі медалі о. Грушки найбільше заслуженим організаторам нових членів УНС в окрузі, яку перевів п. Р. Слободян, вручаючи ці медалі секретареві 93-го Відділу УНС п. Й. Данилюкові та секретареві 206-го Відділу УНС п. Е. Теперові. Союзова округа стейту Ровд Айленд нараховує всіх 807 членів. Після основного обговорення багатьох організаційних аспектів округи, приявні зобов'язалися ще до кінця цього ювілейного для УНСоюзу року приєднати йому щонайменше 50 нових членів.

Вселенський Собор офіційно дозволяє на участь католиків в інших Богослужбах

Рим. — Вселенський Собор, їдучи далі по лінії наближування Християнських Церков, прийняв в минулий вівторок 6 жовтня постанову, що католики і не-католики можуть брати участь у спільних церковних відправах. Правда, ця постанова застерігається, що вона стосується „особливих обставин", ближче їх не пояснивши. За негайним коментарем вчених теологів у Римі, ця постанова стосується радше католиків і православних, які мало різняться своїми Богослужбами, ані ж католиків і протестантів, де характер Богослужб цілком різний. Однак водночас пригадується, що вже віддавна католицькі оселі, позбавлені власної святині і духовника та окружені вірними іншого віровизнання, ходили до тієї іншої святині. Відомо теж, що мішані подружжя вінчаються в святинях двох різних християнських віровизнань та що на державні й національні свята представники влади й громадянства, особливо в країнах, де католицька чи протестантська Церкви є державними, беруть участь у церковних відправах у святинях різних Церков. Все ж, та постанова Собору, офіційно апробує той стан, створений життьовою практикою.

Конференція Українського Католицького Єпископату продовжує діяльність

Рим. — „Вісті з Риму", бюлетень „Українського Пресового Бюра" інформує, що з початком третьої сесії Вселенського Собору Католицької Церкви розпочала свою діяльність і Конференція Українського Єпископату, яка між іншим рішила продовжувати старання на Соборі і, зокрема, перед Святішим Отцем Папою Павлом VI про створення Київсько - Галицького Патріярхату. Бюлетень пригадує, що справу створення Українського Патріярхату поставив минулого року на Соборі Верховний Архиєпископ Кир Йосип Сліпий після одноголосного рішення Єпископської Конференції.

● **Друге видання праці д-р Саломії Цьорох** п. н. „Погляд на історію та виховну діяльність монахинь Василіянок" появилося у „Вібліотеці наукових і популярних творів монахинь Василіянок", що виходить в Римі (Італія) під проводом Архимандриної Ради, як II том III. Перше видання цієї важливої для історії Чина СС. Василіянок 254-сторінкової праці було опубліковане в 1930-их рр. у Львові. Книжка доповнена низкою оригінальних грамот і документів, що стосуються історії Чина і його виховної діяльности, і каталогом визначніших святих інокинь ЧСВВ, як також багато ілюстрована.

Велика громада прощала в останню дорогу сл. п. Василя Косаренка-Косаревича

Ню Йорк. — Приміщення похоронного заведення Петра Яреми при 7-ій вулиці могли у вівторок 6-го жовтня помістити тільки малу частину усіх тих, що прийшли віддати останній перед похороном салют сл. п. Василеві Косаренкові - Косаревичеві, видатному українському діячеві публіцистові та безкомпромісовому патріотові і борцеві за українське визволення. Того дня о год. 8-ій ввечері біля закритої домовини Покійного всч. о. ігумен Орест Засійбіда з української католицької церкви св. Юра відправив парастас і панахиду за спокій душі Покійного. Співали члени хору „Думка" під проводом мгра Л. Крушельницького. Після панахиди Покійного прощали від Центральної Управи ОДВУ та найближчих друзів і співробітників Покійного п. Петро Байбак, а сотник д-р Іван Козак попрощав Покійного від Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці Обидва промовці згадували великі заслуги Покійного в боротьбі і змаганнях за волю України. Вкінці коротке слово виголосив президент Української Народної Республіки в екзилі д-р Степан Витвицький. Між численними приявними на панахиді були заступлені всі наші політичні угрупування, як і всі прошарки нашої громади. Похорон відбувся в середу, 7-го жовтня перед полуднем з церкви св. Юра на цвинтар Реймонда в Бронксі.

З ВІДВІДИН ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УНС НА ЗАХОДІ ЗДА

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Повертаючись з конґресу братських організацій Америки, що відбувся в місті Сіятел на заході країни, головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір завітав у неділю, 4-го жовтня, до Лос Анджелесу, де мав ділову, теплу й імпозантну зустріч з українським громадянством міста й околиць. Це були перші офіційні відвідини найвищого репрезентанта УНСоюзу на Західньому Побережжі, тому й не дивно, що перебування гостя перетворилося на свого роду свято не лише союзівців, а й усього громадянства, бо п. Й. Лисогора вітали тут також як заступника голови УККА та екзекутивного директора Комітету Пам'ятника Шевченкові.

Доповідь в Народному Домі Лос Анджелесу

У залі Українського Культурного Осередку п. Й. Лисогір був представлений головою УКО в Лос Анджелес мгр О. Веселим. В одногодинній промові до присутніх п. Й. Лисогір висвітлив цілий ряд питань політичного, економічного та організаційного порядку. Зокрема гість поділився враженнями з конґресу братських організацій в Сіятлі, в якому взяло участь понад 100 організацій з загальним числом членів понад 10 мільйонів осіб, забезпечених на загальну суму в 13 більйонів долярів. Згідно з об'єктивними даними, спостерігачі офіційно признали, що зі всіх ста організацій, представлених на з'їзді, найперше місце своєю організованістю та корисним для своїх членів використанням загальних надбань займають жидівські організації, а друге — українці. Це високе признання українській спільноті варте подвійно, якщо взяти до уваги, що чисельністю своїх членів українські братські організації займають далеко не перше, ані друге місце.

Доповідач підкреслив також ріст української інтеліґенції в ЗДА: кожного року прибуває в середньому по 50 молодих науковців з докторатами до тих 200, що ми їх маємо сьогодні по університетах Америки. Але це далеко не повні цифри, бо багато українців живе поза українською організованою спільнотою, вважаючи себе русинами, карпато-русами та інш. Під загальний сміх присутніх Головний Предсідник УНСоюзу повідомив, що він на з'їзді відкрив цікаву „національність": одна з організацій вважає себе просто греко-католицькою. На запит, хто вони за національною приналежністю чи походженням, вони твердять: „Ми ані українці, ані русини, ми — грекокатолики!"

Торкаючись справи Союзу, доповідач переконливо довів, що найперше, що дає нам можливість осягати також політичних успіхів, це — організаційна й економічна сила. Без цього останнього годі очікувати трактування нас і наших проблем збоку впливових осіб і чинників так, як ми собі бажали б. 84 000 членів і наші мільйонові надбання — це вже велика сила, але не достатня для проведення в життя наших важливих з національного погляду потягнень. Тому й Лос Анджелес мусить подумати про збільшення числа своїх членів у Народному Союзі. Бо чим більше ростемо, тим більше активізуються й вороги проти нас, отже треба їх перерости. Якщо й не чисельно чи матеріяльно, то бодай морально-організаційно, щоб боротися за свої права. Матеріяльний же ріст дає нам величезні облегшення в нашій національній праці, отже й наша економічна сила необхідна як головна передумова наших успіхів у всіх інших ділянках.

УНСоюз, вважаючи релігійну силу нашого народу за одну з важливих, також у цій ділянці допомагає українській спільноті на еміґрації, фінансуючи церковні надбання людей обох віровизнань. Союз видає не лише допомогу сім'ям померлих членів, а й виділяє позички живим у сумі понад півтора мільйона долярів річно.

У другій частині своєї промови п. Лисогір говорив від імени УККА та Комітету Пам'ятника Шевченкові. Від імени обох установ подякував українцям Лос Анджелесу за вкладки на Національний Фонд минулих років та за перевиконання квоти грошей на побудову пам'ятника Шевченкові — зібрано понад 2 500 долярів. Гість закликав до налагодження зв'язків з місцевими сенаторами і конгресменами перед Днем Незалежности України — 22 січня, до імпозантних імпрез для вшанування пам'яті Т. Шевченка з участю місцевих американських літераторів, продовжувати активну участь у влаштуванні імпрез з нагоди Тижня Поневолених Націй (що в Лос Анджелесі завжди відзначається на належній висоті з участю української групи), до належного відзначення нашого, так би мовити, внутрішнього свята — Листопадових днів та інш.

Чому ми мусимо бути в обох партіях

Доповідач вияснив також заходи українських демократів щодо введення в плятформу Демократичної партії імени України, хоч ті заходи і не увінчалися успіхом. „Чи це значить, що я мушу перейти до республіканської партії? — казав п. Лисогір. І сам же давав відповідь: „Думаю, що ні. Бо від того наша справа нічого не виграє, особливо, якщо в цьогорічних виборах до влади знову прийдуть демократи. Ми, демократи, мусимо бути там, де ми є, щоб завжди мати нагоду і можливість впливати на американських демократів у справах наших, українських, змагань". Перечисливши цілий ряд американських демократів, які стоять цілком і повністю за таку плятформу, якої вимагає українська рація, п. Й. Лисогір висловив погляд, що українські політики мусять мати своїх людей скрізь — в Республіканській і в Демократичній партіях, щоб допомагати українським змаганням на дов-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗДА І НІМЕЧЧИНА ПЛЯНУЮТЬ СТВОРИТИ АТОМОВУ ФЛЬОТУ

Бонн. — Західньо - німецький канцлер Людвіґ Ерґард заявив на пресовій конференції 6 ц. м., що передумується можливість створення надводної морської фльоти, озброєної атомовими ракетами „Поляріс", виключно тільки силами ЗДА і Західньої Німеччини. Таким чином тільки ЗДА і Західня Німеччина фінансували б плян створення такої фльоти з 25-ох кораблів і тільки ті дві держави обсадили б таку фльоту своїми залогами. Однак канцлер Ерґард заявив, що „двері повинні бути відчиненими для участи також інших держав". Німецький канцлер відмовився заявитись докладно, чи Західня Німеччина рішена взяти участь у такій фльоті, якщо всі інші европейські країни відмовились би від такої участи і залишилось тільки партнерство з З'єднаними Державами. Також з американського боку не потверджено, але й не заперечено можливости побудування атомової морської фльоти наспілку з Західньою Німеччиною. До цього часу переговори велись і, мабуть, продовжуються в цій справі також з Великою Британією, Італією, Бельгією і Голляндією, як також Грецією і Туреччиною. Британія отягається, але за здогадами коментаторів навіть уряд соціялістичної Партії Праці, якщо б він прийшов до влади у Британії з виборів 15 жовтня ц. р., приступив би, мабуть, до участи в такій фльоті, якщо настала б поважна можливість, що тією фльотою орудуватимуть тільки ЗДА і Західня Німеччина. Тому деякі коментатори вважають, що концепція про американсько - німецьку фльоту постала тільки, як засіб пропаґандивного натиску на згадані вище західньо - европейські держави, які ніби виявляють зацікавлення проєктом різнонаціональної морської фльоти з атомовими ракетами, і навіть погоджуються на свою участь у такій фльоті — фінансами і залогами, — але не формулюють свого становища настільки виразно, щоб можна приступити до практичного реалізування проєкту. Коли б дійсно спілка у такій фльоті звузилась тільки до ЗДА і Західньої Німеччини, то це — припускають коментатори — могло б спричинити новий фермент всередині західнього бльоку НАТО, бо було б очевидним, що у такому випадку Західня Німеччина дістала б можливість „покласти палець на атомовому язичку". Навіть проти участи Західньої Німеччини у багатонаціональній атомовій фльоті СССР завзято протестували, а коли б вона стала тільки одним спільником у такій фльоті, то це мало б поважні наслідки для американсько - совєтських і німецько - совєтських взаємин, бо Совєти мають за одну з найголовніших цілей своєї політики — не допустити Західньої Німеччини до посідання атомової зброї.

Комуністичний Китай переведе вибух, мабуть, водневої бомби

Гонґ Конґ. — Навязуючи до недавньої заяви державного секретаря Діна Раска про недалекий перший експериментальний вибух атомової бомби в Комуністичному Китаї, західні коментатори, проаналізовуючи докладно різні познаки в Комуністичному Китаї та покликуючись на вислід розвідчих летів над китайською територією, висловлюють здогад, що китайські комуністи приготовляють вибух відразу не атомової, а водневої бомби, і то, мабуть, силою одного меґатона, себто мільйона тонн вибухового матеріялу. Хоч в Америці, Совєтському Союзі і Британії треба було кілька років, щоб після атомової бомби осягнути водневу, проте від того часу — твердять фахівці — ця процедура стала значно простішою і легшою. Якщо китайським комуністам удасться створити у Внутрішній Монголії власний реактор, то вони буцім-то мають подостатком плютонію і уранію, щоб створити і розрядити водневу енергію. Китайські комуністи буцім-то наставлені на якнайбільше пропаґандивне враження від свого першого ядрового експерименту і хочуть переконати азійсько-африканські народи, що Китай іде до атомового озброєння швидкою ходою, як іде тепер Франція.

У Британії головною виборчою проблемою стала фінансова політика

Лондон. — Велике схвилювання у британському громадянстві викликав закид збоку лідера опозиційної Партії Праці Гаролда Вілсона на адресу консервативного уряду, наче б цей уряд „ходив за лептою" до різних світових банків, позичаючи по одному мільйонові фунтів (2,800.000 дол.) денно, щоб могти штучно підтримувати передвиборчу високу торговельно-промислову коньюнктуру. Дуже різку відповідь дав на цей закид британський міністер фінансів (канцлер скарбу) Реджінальд Мавдлінґ, покликавшись на різні заможні держави, включно з — З'єдиненими Державами й Канадою, які також запозичуються у таких різних центральних банках, які від себе регулюють банкові кредити. Таким чином — ствердив Мавдлінґ — і З'єдинені Держави і Канада затягали короткотермінові позики також в Англійському Банку. Консервативний уряд заповів був згори, що він затягне позики для скріплення валюти, загроженої передвиборчими спекуляціями. Реджінальд Мавдлінґ пригадав, що останній уряд Партії Праці в Британії переводив такі закордонні позики впродовж 4-ох років, а не місяців.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Джансон** виїхав по філіппінського президента Діоздаля Макапаґаля на летовище тією лімузиною, в якій любив їздити покійний президент Джан Ф. Кеннеді. Цю лімузину скріплено плитами, що не пропускають кулі, а вікна є з такого скла, якого не пробиває куля. Ця лімузина після перебудови є вповні закрита згори і з усіх боків. Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер рекомендує, щоб президент ЗДА ніколи не їздив у відкритому авті.

● **Провідник** демократичної більшости в Сенаті сенатор Менсфілд остерігав в сенатській промові обидвох кандидатів на президента, щоб непотрібно не виставляли себе на небезпеку бути заатакованими кимось під час виборчої кампанії. Те саме мають робити і кандидати на віце - президентів. Краще стиснути менше число рук, казав Менсфілд, ніж дати нагоду до атаки на себе.

● **Федеральне Бюро Погоди** у Вашинґтоні передбачає, що в жовтні цього року буде в більшості стейтів нормальна для цього місяця температура, тільки на північному сході буде тепліше понад норму. Пересічна температура для жовтня є така: 58.3° для Ню Йорку; 53.1° — Шикаґо; 50.3° — Денвер (Колорадо), 60.5° — Сан Франсіско і 35° — Анкорадж (Аляска). У східніх стейтах і далі не буде стільки дощу, скільки повинно б бути в цій порі року.

● **Демократичний кандидат** на сенатора в стейті Ню Йорк Роберт Кеннеді, взяв участь в польській параді Пуласького тим способом, що маршував разом із польською групою з Глен Кова, де він тепер мешкає, а не стояв на трибуні, як це було заплановано, згідно з традицією довгих років, як це зробив його республіканський противник — сенатор Кеннет Б. Кітінґ.

У СВІТІ

● **Турецький міністер закордонних справ Ферідун Еркін** заявив, що коли б Об'єднані Нації хотіли всупереч становищу Туреччини признати Кіпрові право самовизначення і кіпрські греки дістали таким чином леґальну можливість з'єднатись з Грецією, то це означатиме війну. Туреччина пригадує, що міжнародні договори, завдяки яким Кіпр дістав незалежність, виключали з'єднання його з Грецією.

● **У Каїро** два поштові службовики були поранені, коли необережно поводилися з листом, адресованим до одного з німецьких спеціялістів, які працюють в Об'єднаній Арабській Республіці над суперсонічними літаками і ракетами. У названій Республіці, насправді Єгипті, працюють коло 400 експертів з Західньої Німеччини, Австрії, Еспанії і Швайцарії у двох фабриках з великими дослідними ляборaторіями за 15 миль від Каїро. Фахівці твердять, що можна тепер фабрикувати т. зв. вибуховий папір для терористичних цілей.

● **У Бельфасті**, столиці Північної Ірляндії, яка належить до Британії, прийшло в минулому тижні до великих вуличних демонстрацій, проти яких змобілізовано кількасот поліцистів. Кількадесять осіб потурбовано й кількадесять арештовано. Католики в Північній Ірляндії майже поголовно є прихильниками злуки обох частин Ірляндії в незалежну від Британії державу, а протестанти є вірні Британії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

З духом часу

Перебіг нарад третьої сесії Другого Ватиканського Собору, зокрема схвалені його учасниками на пропозицію Папи Павла VI рішення про принцип колеґіяльности Єпископату в керівництві Католицької Церкви, як також виявлені досі тенденції до зближення з іншими християнськими Церквами і до зміни ставлення католиків у відношенні до жидів, доводять, що започаткований Папою Іваном XXIII рух за модернізацію Католицької Церкви набирає дедалі конкретніших і реальніших форм. Особливо яскравою маніфестацією цих тенденцій, передусім змагання до християнської єдности у світі, були прелімінарно апробовані більшістю Отців Собору під час понеділкових нарад чотири розділи засадничої схеми „Про Екуменізм" тобто про цілі християнської єдности. У переведених над цими розділами чотирьох пробних голосуваннях ствердженно величезною —понад 2 050 голосів — більшістю і при всього від 16 до 57 голосів „проти", що головною ціллю Собору є віднова християнської єдности, потверджено правду, що Христос бажав єдности всіх людей, задеклеровано, що розбіжності, які привели до розколу в Християнській Церкві, „сталися не без вини з обох сторін", і вкінці апробовано пропозицію виступити із закликом до всіх католиків, щоб вони працювали — добрим прикладом і словом — для християнської єдности.

Усі ці ствердження й апробати є, як на сьогодні, найбільш ліберальним, братнім і примирливим виявом бажання Католицької Церкви духового зближення з вірними інших християнських, зокрема протестантських Церков, від яких Католицька Церква відокремлювалася різко протягом чотирьох сторіч, починаючи Тридентським Собором в 1542-63 роках. Переведені в понеділок 5-го жовтня голосування свідчать водночас із цим про зміну ставлення Католицької Церкви й у відношенні до Православних Церков, що їх також протягом довгих сторіч визначувано, як „схизматицькі". Останніми сторіччями це неґативне ставлення до протестантських і православних віровизнань злагіднювалося, проте, про „помилки з обох сторін", „про пошану і любов до відділених братів", про „численні й дорогоцінні християнські елементи", наявні поза „видимими межами" Католицької Церкви, як і про те, що спасіння можуть досягнути також люди в інших християнських Церквах — заговорено оце вперше відкрито й виразно на найвищому форумі католицького світу. В цьому Католицька Церква йде справді з духом часу і його вимогами, які будуть напевно й остаточними.

Прийняті тепер прелімінарно рішення відкривають великі можливості і широке поле для вияву дальших тенденцій й уже конкретних заходів на шляху до християнської єдности, яка то мета, як це добре усвідомлюють усі — католики, і протестанти, і православні — є сьогодні тільки справою далекого майбутнього. Але гаряче бажання тієї єдности у Христі, що огортає чимраз ширші кола єпископів, священиків і вірних усіх Церков усього світу, вже сьогодні створює атмосферу доброї волі й любови і сповнює серця людей вірою в майбутнє здійснення загального Христового миру на землі.

Вибори в ЗДА і Европа

Мало котрі американські президентські вибори притягали до себе стільки уваги европейських державних мужів і широких кіл громадянства, як теперішні. За головну причину цього зацікавлення та нервового вичікування висліду виборів у З'єднаних Державах американські коментатори вважають шум, який зчинився в самій Америці довкола особи республіканського президентського кандидата, сенатора Беррі Голдвотера, і острах перед можливими наслідками його виборчої перемоги для американської закордонної політики.

Европейська преса назагал легковажно поставилася до кандидатури Голдвотера, полягаючи на інформаціях від своїх кореспондентів із Вашингтону, що та кандидатура не матиме шансів на партійній конвенції Республіканської партії, яка — мовляв — вибере когось із речників центрово-поміркованого партійного крила, політичною філософією не дуже далекого від філософії Линдона Б. Джансона. Тому призначення Голдвотера на тій конвенції вже в першому голосуванні було своєрідним „шоком". Европейці не зрозуміли, чому саме колишній президент Айзенгавер ніколи не засуджував Голдвотера і взяв активну участь в замиренні Голдвотера з його партійними опонентами, — зате вони затямили безпардонні виступи проти Голдвотера губернаторів Рокефеллера та Скрентона і сенаторів Кітінґа та Джевітса і повірили подібним закидам збоку демократів. На західньоевропейську опінію впливає також комуністична кампанія.

В результаті створилося в більшості европейських громадян враження, що перемога республіканців у наступних виборах може мати своїм наслідком радикальний зворот в американській закордонній політиці в одному з двох напрямків: або такого загострення відносин із Совєтським Союзом, що актуальною стане загроза нової війни, жертвою якої впали б у першу чергу країни Західньої Европи, або відступ Америки від політики „інтернаціоналізму", що її проводили президенти Рузвелт, Труман і Айзенгавер в сторону ізоляціонізму, як він виявився у відкиненні американським Сенатом ратифікації Версальського договору та у відмові приступити до Ліґи Націй. Побоюючись обох цих можливостей, европейці розглядають турботливо можливість перемоги аризонського сенатора.

Европейські політичні традиції інші, як в Америці. Наприклад, лідер західньонімецьких соціял - демократів, як і лідер британської Лейбор партії, будучи потенціяльними кандидатами на прем'єрів у своїх країнах, надзвичайно обережні щодо обіцянок своїм громадянам і своїх закордонно - політичних заяв. Американська атмосфера інша й інша практика американського державно-політичного життя. Европейці здають собі справу з великодержавницької потуги Америки та її ролі лідера у вільному світі, і тому бажають, щоб президентом Америки була розумна, енерґійна й рішуча людина. Пропаґанда, яка розгорнулась довкруги особи сенатора Голдвотера, як здогадного легкодушного „ризиканта" і, з другого боку, його закиди на адресу Джансона, як „м'якого" у відношенні до комунізму — бентежать европейців, які — судячи за голосами видатних органів їхньої преси — здезорієнтовані й розгублені.

ЦЬОГОРІЧНІ КОНҐРЕСОВІ ЗМАГАННЯ

Преса й радіові та телевізійні стації присвячують більше місця у виборчій кампанії кандидатам на президента і віце-президента і не звертають уваги на те, як виглядають в цілості цьогорічні конґресові змагання. Цього року стараються про перевибір 35 сенаторів та всі 435 конґресменів.

Очевидно, що є деякі сенатори і численні конґресмени, які майже певні свого перевибору. За непевні становища у 89-му Конґресі вважаються ті, власники яких в попередніх виборах здобули були менше як 55 відсотків голосів. В Сенаті є таких непевних становищ аж 20, в Палаті є їх від 35 до 55.

Між 35 сенаторами, які стараються про перевибір, є аж 26 демократичних, і тільки 9 республіканських. З того виходить, що республіканцям легше буде здобути нові місця в Сенаті, як демократам, бо вони зможуть обстрілювати три рази більше демократичних позицій, як демократи їхніх.

Але тут на вислід виборів можуть впливати ще й інші фактори. До них в першу чергу належить та обставина, що цього року від республіканців кандидує сенатор Беррі Голдвотер. Деякі республіканці бояться кандидувати на основі програми виборчого списка, який очолює сенатор Голдвотер. Це відноситься до республіканських кандидатів на сенаторів і конґресменів.

І ток нюйоркський сенатор Кеннет Б. Кітінґ і досі не підтримує кандидатури сен. Голдвотера, баячися, щоб це не пошкодило йому між ліберальними й поміркованими республіканськими виборцями, які не підтримують арізонського сенатора.

Пенсилвенійський сенатор республіканець — Гю Скатт, довший чос мовчанкою виявляв своє невдоволення з номінації Голдвотера, але вкінці погодився підтримувати його кандитаруру.

Мерилендський сенатор Гленн Білл зараз після Республіканської Конвенції виступив був проти Голдвотера, але тепер змінив своє становище та підтримує його.

З особою сенатора Голдвотера зв'язана частинно доля трьох демократичних ліберальних сенаторів, які стараються про перевибір: Френка Мосса з Юта, Ґейла МекҐі з Вайомінґу та Говарда В. Кеннона з Невади. В цих стейтах видко в останньому часі зріст консерватизму, і можливо, що це може бути причиною того, що їхні становища можуть здобути республіканці, якщо сенатор Голдвотер в цих стейтах здобуде поважнішу більшість та „своїм хвостом" потягне за собою республіканських сенаторських кандидатів.

Треба звернути увагу й на те, що ухвалений закон про охорону громадянських прав цього року може змінити вислід виборів до Конґресу, бо досі південні виборці, які масово підтримували демократичних кандидатів, можуть підтримати республіканців, яких головний кандидат — сен. Голдвотер голосував в Сенаті проти законопроєкту про громадянські права.

Ця сама причина може зменшити число демократичних голосів серед робітничих виборців, які зможуть боятися того, що новий більший приплив неґритянських робітників може стати загрозливою конкуренцією для білих працівників.

Та за те демократи дістануть більше неґритянських голосів в промислових північних околицях, бо більша політична активність неґритянського населення спричинила те, що зареєструвалось, або ще зареєструться більше неґрів у виборчих комісіях.

Тепер в Сенаті демократи мають 66 сенаторів, а республіканці — 34. В Палаті репрезентантів демократи мають більшість 257-ох конґресменів, а республіканці 178. Числа не дозволяють республіканцям навіть передбачати, що вони здобудуть більшість в котрійнебудь Палаті Конґресу. Але вони твердять, що Голдвотер може виграти вибори і тоді республіканський стан посідання значно збільшиться, бо Голдвотер потягнув би за собою і численних конґресменів та сенаторів.

Політики гадають, що коли ніхто з президентських кандидатів не здобуде поважнішої більшости 3-го листопада, то не буде більших змін в складі Сенату і Палати в порівнянні з теперішним станом. Журналіст Джан Д. Морріс гадає, що коли демократичний кандидат здобуде велику перемогу над сен. Голдвотером, то демократи збільшать число конґресменів на 15 до 20, а число сенаторів на 2 або 3.

До виборів ще майже чотири тижні і тому навіть найдокладніші опитування не можуть бути вірним віщуном, як випадуть вибори. Опитування стверджують настрої виборців під час опитування, а не в дні виборів.

През. Джансон про відкинення в Конґресі законопроєкту про медичну опіку

Вашингтон. — Президент Джансон заявив після того, як Конґрес не схвалив програми про медичну опіку над старшими особами в рамках соціяльного забезпечення, що йому прикро, що цього року не вдалося ухвалити урядового проєкту і одночасно висловив надію, що в найближчій сесії 89-го Конґресу вдасться зробити таку більшість, яка зрозуміє потреби 19 200 000 осіб, які користають із соціяльного забезпечення. Як відомо, непогодження між Палатою Репрезентантів і Сенатом були причиною того, що пенсіонери соціяльного забезпечення не дістали ані схваленого обидвома Палатами збільшення старечих пенсій, на яке в засаді погоджувалися і Сенат і Палата Репрезентанів, ані не мають медичної опіки, яку ухвалив був Сенат.

Процес Вольфа

Мюнхен. — Карл Вольф, генерал в німецькій СС, зв'язковий між Гітлером і Гіммлером, недоброї слави начальника Ґестапо, засуджений в Мюнхені 30-го вересня 1964 року судом присяжних на 15 років тюрми з позбавленням громадянських прав на 10 років.

Десять тижнів засідали присяжні судді, вислухуючи документи і звідомлення свідків про діла Вольфа під час другої світової війни. Йому поставлено обвинувачення в підготові „ліквідації" 300 000 жидів, зосереджених у Варшавському ґетті. З активною участю Вольфа їх вивезено до Треблінки, знищено в газових коморах і потім спалено.

Вольф, як і всі інші нацисти - організатори народовбивства, поставлені перед суд у Німеччині, заперечував свою вину. Він твердив, що „не знав" про рішення Гітлера-Гіммлера „остаточно вирішити жидівську проблему", і заявляв на суді, що, допомагаючи організувати транспорт жидів із Варшави в Треблінку, не знав, для чого це ділялося. Мовляв, він думав, що жидів мали перевозити „на роботу".

Однак на суді показано фотознімки, на яких видно Вольфа в Мінську (Білорусь) в 1941-му році, де в присутності Гіммлера „ударні команди" розстрілювали жидівське населення.

Адвокати - оборонці Вольфа на мюнхенському процесі намагалися з усієї сили вибілити підсудного. Казали, що він в окремих випадках допомагав жидам урятуватися від смерти, що він у 1945-му році всупереч наказам Гітлера, підготував капітуляцію німецьких дивізій в Італії і цим припинив кровопролиття. Участь Вольфа в „остаточному вирішенні жидівського питання" пояснювали оборонці на суді тим, що він мусів виконувати накази, дані згори, не питаючи про їх доцільність: Вольф вірив, що всі накази Гітлера - Гіммлера мали своєю ціллю інтерес Німеччини.

Суд присяжних не завжди може винести справедливе рішення (це відноситься й до судів іншого складу). Не забуваймо, який лаґідний присуд ухвалено 1962-го року в Карльсруге для Сташинського, який холоднокровно, без докорів совісти, убив в Мюнхені Лева Ребета і Степана Бандеру з наказу Москви. Тоді оборона Сташинського твердила, що убивник був безвольним знаряддям московської терористичної організації...

Лаґідний присуд на Сташинського створив небезпечний прецедент у судовій практиці Німеччини. Більші й менші „Вольфи" можуть твердити, що вони невинні, бо виконували волю „пославшого їх". Мовляв, відповідальність за злочини падає на Гітлера-Гіммлера, що мали диктаторську владу, накази якої всі мусіли безумовно виконувати. Словом, шукай вітру в полі! Гітлера й Гіммлера нема на світі, отже нікого винуватити окрім них, бо інші мусіли чинити їх волю...

Щось подібне з „десталінізацією" в СССР. Всі вожді компартії, що брали активну участь у ліквідації „ворогів народу", скидають вину за злочини на Сталіна. Мовляв, винен „культ особи", а вони — хрущови, мікояни і менші посіпаки — мусіли діяти за правилом: „Скачи, враже, як пан каже".

Дивний світ постав...

А. П.

ЗА УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ

10 жовтня починається в Токіо XVIII-та Олімпіяда. Знову з десятків країн світу з'їжджаються сотні спортсменів і тисячі глядачів, цим разом до столиці, переможеної в останній світовій війні, Японії.

Це вперше в історії відбувається Олімпіяда на азійському континенті, маючи велике значення у співвідносинах країн світу, навіть в політичних, не-політичного Олімпійського Руху.

З кожним роком число учасників і число країн, які стають членами Міжнародного Олімпійського Комітету зростає. За кулісами його дев'ятичленної Екзекутивної Комісії відбуваються постійно політичні і расові розгри, не зважаючи на те, що члени МОК стараються постійно елімінувати політичні впливи в спорті, стаючи хоч-не-хоч жертвами цих впливів.

Тріюмфом цих чергових Олімпійських Ігор є прихід в останніх чотирьох роках в олімпійський рух нових 22 країн, які були ще кілька років тому колоніями, чи з інших причин не брали участи в Олімпіядах.

Для кожного українця є відрадне те явище, що і Альжирія, і Камбоджа, і Камерун, і Мадагаскар, і Малі, і Непаль, і Ніґерія, і Чад, і Сенеґаль і інші нові країни світу, деякі з них навіть не будучи членами Об'єднаних Націй, увійшли в Олімпійську спільноту народів. Можна вітати їх з нагоди їхнього визволення з колоніяльних пут і тільки побажати, щоби й остання на нашій планеті колоніяльна імперія — СССР розпалась, а з її руїн виринились нові, поневолені зараз, нації.

Вже вісім років, почавши від 1956 р. українці на чужині, почерез Український Олімпійський Комітет (який після большевицьких протестів і на вимогу американського уряду мусів змінити свою назву на — Український Світовий Комітет для Справ Спорту) ведуть на форумі Міжнародного Олімпійського Комітету і Національних Олімпійських Комітетів акцію за окремою участю України в Олімпійських Іграх. У тракті цієї постійної праці, коли було розіслано тисячі листів, меморандумів, брошур, закликів — українська справа і справа участи України в Олімпіядах здобули прихильність багатьох членів МОК і Національних Олімпійських Комітетів. Більшість з них, включно з президентом МОК, американцем А. Брандеджом визнали повне право за Україною брати самостійну і окрему участь в Олімпійських Іграх. На жаль, наскрізь ліберальне і проросійське наставлення А. Брандеджа не дозволило йому крім звичайних декларацій зробити крок вперед — осудити російський колоніялізм і національну дискримінацію в спорті в СССР.

Якраз це його проросійське наставлення і відзначення та підвищення до членства в Екзекутивній Комісії МОК большевицького представника К. Адріянова, довело до ферментів внутрі МОК, внаслідок чого зрезигнував зі свого становища довголітній і прямо незаступний канцлер МОК, український приятель, швайцарець Отто Маєр. Через цілий ряд потягнень А. Брандеджа, які ніяк не йшли з духом олімпійських ідей і з олімпійськими принципами П. Кубертена, його позиція сильно захиталась і на 62-ій Сесії МОК, яка відбувається 5-10 жовтня в Токіо, він має малі шанси бути ще раз перевибраним на цей пост.

З відходом А. Бранджа від МОК відкриваються нові можливості для дальших заходів українців в справі самостійної участи України в Олімпіядах.

Великою заохотою для продовження цих заходів є моральна підтримка, яку Український Олімпійський Комітет дістав не лише зі сторони міжнародніх олімпійських кругів, але також, і в першу чергу віт спортивної України в нашій Батьківщині.

У підсовєтській пресі нераз були згадки про бажання провідників українського підсовєтського спорту вивести Україну на широку міжнародну спортивну арену. Рівнож йшли і йдуть заходи про вступлення українських спортивних федерацій до аналогічних міжнародних федерацій. Повідомлення на київському стадіоні в 1962 р. про можливість вступу української футбольної федерації до ФІФА — викликало одушевлення і бурхливі овації ста тисяч киян.

Цей рух в Україні за хоч спортивну відокремленість від Росії був брутально здушений російськими шовіністами і панівною комуністичною владою. Головне для нас є те, що він жевріє в душах українських підсовєтських спортсменів і в мільйонових масах українського народу.

Щоби морально підтримати ці аспірації в самій Україні і щоби черговий раз запротестувати проти російського колоніялізму в спорті і щоби пригадати про цю справу, з вимогою поробити відповідні кроки в цьому напрямку, УОК вислав у вересні цього року лист-протест до Президента і членів Екзекутивної Комісії МОК, з вимогою, щоби піднесені в листі питання були предложені на черговій, пленарній сесії МОК в Токіо. В листі між іншим пишеться:

„Участь в Олімпійських Іграх представників майже всіх країн світу є доказом, що народи світу можуть знайти ділянку співпраці, з якої можна виелімінувати політичні впливи та політичну ворожнечу.

Нам приємно було довідатись, що в останніх чотирьох роках членами Олімпійської

(Закінчення на стор. 4-ій)

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(23)

В одному з останніх віршованих листів, у відповідь на мою гадку, що, мабуть, нам уже не доведеться повернутися на рідні землі, Олесь писав:

Коли ж ця довга ніч, проклята ніч, мине?
Коли розквітне сонце вогняне
І я почую: „Слава! Перемога!"
І ляже килимом в мій край дорога?

Коли ж народ, схвильований, як море,
Политу кров'ю землю переоре
І стане янголом з мечем холодним
Над волею, над скарбом всенародним?!

Та не справдилась його надія, як і тисяч інших ізгоїв з Рідного Краю.

ПЕТРО КАРМАНСЬКИЙ
(29. V. 1878-14. IV. 1956)

Уперше зустрівся я з Петром Карманським, як він уже був відомим поетом і письменником. Це було в 1918 році, коли Херсонське Губерніяльне Земство влаштовувало чергові загальноосвітні курси для вчителів початкових шкіл. Тоді запрошено Карманського прочитати ряд лекцій з української літератури. Я стояв близько до організації курсів, і, як пам'ятаю, Карманського запросили на пропозицію Миколи Чернявського.

У 1921 році, коли я жив у Бадені біля Відня, Карманський відвідав мене, вертаючись з Бразилії. До Галичини, яка була окупована поляками, він не міг їхати. Я дав йому притулок у своїй хаті, поки він знайшов собі постійне приміщення.

У Бадені вже була тоді невеличка українська колонія. Наш тісніший гурток складався з П. Карманського, д-ра Володимира Кушніра, европейського розмаху журналіста, Івана Косака, Спиридона Черкасенка, відомого поета й письменника, адвоката Теодора Галіпа. Іноді до нас приїздили редактор і видавець тижневика „Воля" д-р Віктор Пісначевський та д-р Осип Турянський, що тоді працював над своєю трагі-повістю „Поза межами болю". Часом бували у нас і інші українські діячі, що жили у Відні або в його околицях.

Наша п'ятка реґулярно сходилася по вівтірках і четвергах у каварні Кюба, де ми дискутували на літературні та політичні теми. По п'ятницях ми виїздили до Відня на збори журналістів та письменників. Такі збори відбувалися в каварні „Герен Гоф", у „Райхстаґ Кафе" або в „Ґранд Кафе".

В роках 1920-1925 у Відні скупчувався ввесь актив нашої еміґрації, і тому українське життя било там ключем. Знайшли там собі притулок наші політичні об'єднання, культурні й навіть кооперативні організації. Всі вони шукали „найпевніших шляхів" визволення України з-під московської, польської, румунської та мадярської окупації.

Большевики вели серед української еміґрації розкладову роботу здебільша через своїх таємних аґентів або посольства. На становищі посла совєтської України був Юрій Коцюбинський, який намагався нав'язати контакт з видатнішими українськими діячами, обіцяючи їм золоті гори, якщо вернуться на Україну. Але комуністична пропаґанда не мала тоді помітного успіху. Значно пізніше повернувся проф. Михайло Грушевський з кількома однодумцями, щоб в скорому часі скінчити там своє життя.

Особливо активну пропаґанду вели большевики серед членів Союзу Українських Журналістів і Письменників, головою якого був О. Кандиба-Олесь. Я тоді був членом ревізійної комісії цього Союзу.

Юрій Коцюбинський декілька разів запрошував і мене зайти до нього „поговорити". За згодою Управи Союзу я один раз навістив його. Він намалював широку картину можливостей провадити під большевиками культурно-освітню роботу серед українських мас, пропонував мені вертатися і працювати в Центральному Статистичному Управлінні в Харкові. Головою цього Управління тоді був добре мені знаний Коркушко, до революції статистик народної освіти в Харківському Губерніяльному Земстві.

Я докладно переповів свою розмову з Ю. Коцюбинським Управі Союзу, а також тим, з ким мав близький контакт. Майже всі висловилися гостро неґативно проти будь-якої співпраці з большевиками. Лише Антін Крушельницький, колишній міністер народної освіти в уряді УНР, обтяжений великою родиною, уважав, що на рідних землях можна знайти ґрунт для національно-освітньої та культурної роботи. Він, здається, був одним із перших між членами Союзу Журналістів, що повернувся на Україну, перебувши ще кілька років у Львові. Там в короткому часі, після тяжкого переслідування, майже з усією родиною був фізично знищений.

Петро Карманський вважав, що на еміґрації лежить велике завдання морально підтримувати українських патріотів, що лишилися на Україні, провадити пропаґанду на міжнародному терені, вияснюючи права українського народу на свою власну суверенну державу і гостро виступати проти московської окупації.

У той час П. Карманський захопився перекладами творів італійського письменника Мацціні, що запалював Ґарібальді на боротьбу за визволення Італії. Особливе враження на Карманського справили твори попередника Мацціні, Уґо Фоскольо, зокрема його „Останні листи Якова Ортіса". В тих листах Карманський бачив повну подібність між італійською еміґрацією в часах Фоскольо і українською еміґрацією. Таке саме шукання причинців невдачі визвольної боротьби, такі самі нарікання однієї політичної групи на другу, розбіжність політичних думок і сподівання, що якась чужа держава допоможе поневоленій країні у здобутті державної незалежности.

Отже, щоб закінчити переклад „Листів", П. Карманський виїхав до Маріяцелю в гори. Над перекладами творів Мацціні та Фоскольо він працював уже довший час у Бадені і Відні, і ми часто дискутували над ними в нашому тісному гуртку або й удвох.

Напровесні 1921 року я отримав від Карманського коротенького листа, в якому він просив, щоб я приїхав до нього. Я повідомив його телеграмою, що негайно виїжджаю потягом. Мені кортіло послухати його майстерних перекладів. Знаючи їх в окремих уривках, я сподівався, що вони будуть незвичайно корисними для нашої політичної еміґрації.

Десь надвечір я вже був на двірці в Маріяцелі. Падав дощ і був пронизливий вітер. Гори були вкриті олив'яними хмарами.

Карманський жив у маленькій кімнатці на горищі в якогось дрібного крамаря. Хата стояла над гірським потічком, що, переповнившись дощовою водою, бурхливо котився по камінню, обмиваючи її підвалини. Дах був діравий і місцями протікав, так що господиня дому розставила на підлозі кімнати Карманського кілька баняків, макітру і відро, з яких час від часу йому доводилося виливати воду через вікно на дах.

Зимно, вогко й непривітно було в помешканні українського письменника й колишнього дипломата в Римі. Я пригадав вірш С. Руданського „Студент":

У сурдуті і плащу
Сидить студент медицини
Другий місяць без борщу.

І живіт, як гріб, запався,
Облізає голова...
І остання догоряє
Його свічка лойова.

Таке враження на мене справили умовини життя П. Карманського. Він багато працював для збагачення української культури, а винагородою за його тяжку працю була малесенька кімнатка з продіравленим дахом.

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ФОНД!

З ВІДВІДИН ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УНС НА ЗАХОДІ ЗДА

Закінчення зі стор. 1-ої

шу мету і при кожній евентуальній зміні партій в уряді. Бо навіть серед найкращих прихильників української визвольної політики трапляються ще такі, як отой науковець у м. Сіятел, який заявив, що Америка має таку силу, що за кілька хвилин може знищити 200 млн. росіян.

— Але ж це неможливе, бо росіян аж стільки взагалі не існує, — заперечив п. Лисогір, знаючи того науковця як прихильника поневолених націй. — І половини того нема в Росії.

— Таж Росія має 200 млн. населення, — боронився науковець.

— Якщо вже так, то не Росія, а Совєтський Союз! — настоював п. Лисогір. — Є понад 100 млн. не-росіян.

Науковець подумав хвильку, усміхнувся і — признав рацію співбесідникові, виправляючи свою помилку.

За сторінку в „Свободі" для Заходу

Після доповіді присутні давали запити та виступали в коротких дискусіях. Голова Українського Культурного Осередку мгр О. Веселий підкреслив необхідність тіснішого зв'язку між сходом і заходом Америки, між провідниками нашої суспільности і українцями західнього побережжя країни. Дискутант висловив прохання і побажання багатьох українців Каліфорнії та Заходу взагалі про створення в щоденнику „Свобода" постійної окремої місячної сторінки для висвітлення праці й діяльности Заходу. „Якщо деякі канадійські тижневики мають окремі сторінки великих міст Америки, то американському щоденникові вже давно пора таку сторінку відвести для Заходу, який росте і розвивається, але відчуває брак такої сторінки".

Порушувались також інші питання в дискусіях: можливості організації „Союзівки" на Заході, справа Катедри Українознавства, питання поєднання УНС і УРС, вживання англійської і української мов у грамотах, Енциклопедії Українознавства в англійській мові та ін. Від УРСоюзу привітав гостя п. О. Панченко з Лос Анджелесу.

Й. Лисогір по - діловому відповів на всі порушені питання: пообіцяв подбати про окрему сторінку в „Свободі" для Заходу, обговорюючи цю справу з Редакцією часопису; прихильно поставився до питання „Союзівки" на Заході, прохаючи зацікавлених подати докладний плян можливостей організаційного й фінансового порядку; висловив високе признання ентузіястам Катедри Українознавства, які вже зібрали понад 120 тис. долярів на ту ціль; вияснив причини неуспіху в переговорах з УРобітничим Союзом про об'єднання; вияснив коштовність Енциклопедії Українознавства та ряд інших питань.

Бенкет в честь п. Й. Лисогора з участу голлівудських акторів

Того ж вечора відбувся також бенкет в честь Головного Предсідника УНС в одному з люксусових ресторанів Лос Анджелесу. На прийнятті було понад сто осіб. Атракцією вечора були теж голлівудські актори українського походження — скромний і симпатичний Джек Пеленс і завжди з гумором Майк Мазуркі. Прийняття відкрив мгр О. Веселий, голова УКО, а тостмайстром був п. М. Новак, голова Відділу УНС в Лос Анджелесі. Від усієї громади гостей вітала в англійській мові пані Н. Новак, а від Союзу Українок — голова Відділу в Лос Анджелесі пані І. Сіяк, сказавши сердечну промову. З деклямацією вірша І. Франка і коротким словом привіту виступив також популярний в лос-анджельській громаді співак п. Боян - Болехівський, а знову ж в англійській мові д-р О. Снилик. Серед почесних гостей була також пані Ліпіка, яка колись грала в українському фільмі „Маруся", з чоловіком, що має власну радіостанцію в м. Ріверсайд, Каліфорнія, та інш.

У відповідь на привітання гості - артисти виступили з коротенькими подяками - промовами. Обоє артисти — Джек Пеленс і Майк Мазуркі — володіють українською мовою та своїми виступами створили приємну атмосферу вечора. Оповівши про деякі моменти із свого приватного і професійного життя, вони навіть заспівали початок веселої пісні, які Мазуркі виконує в одному з кінофільмів, що вийде цього року. Фільм називається „Шаян Аутом". У ньому наш артист виконує ролю, де він мав заспівати якунебудь пісню в польській або іншій мові. „А я буду співати по-українському", — заявив він режисерові. Присутні на бенкеті схвалили таке рішення нашого актора гучними оплесками.

Джека Пеленса можна бачити в телевізійній програмі під назвою „Найбільша вистава на земній кулі", де він грає директора цирку.

На закінчення вечора - бенкету виступив з промовою п. Йосип Лисогір. Він не скривав свого надзвичайного вдоволення таким теплим прийняттям українцями Лос Анджелесу. Головний предсідник УНС розказав присутнім про враження американців від урочистотей у Вашингтоні, що відбулися в день відкриття пам'ятника Т. Шевченкові. Починаючи від найвищих достойників і кінчаючи звичайними жителями столиці, всі були приємно заскочені дисциплінованістю стотисячної маси народу українців у Вашингтоні. Власники готелів просто не нахваляться своїми „костумерами" - українцями, які навіть ліжка впорядковували перед тим, коли залишали готель, чого, звичайно, готелеві гості не роблять. Поліційні офіцери дякували українцям за порядок на площах і підкреслювали, що Вашингтон ще ніколи не бачив такої безінцидентової маніфестації багатолюдної маси. „Ми, поліція, не мали жадного поважного „тро-блю" з вашими людьми", — казали вони пізніше членам Комітету, що перевів таку величну імпрезу відкриття пам'ятника.

Після бенкету ще довго не розходилися гості, фотографувавалися з артистами і головним предсідником УНС, вимагали від акторів автографів і висловлювали побажання та прохання зробити все можливе й залежне від наших мистців в Голлівуді, щоб створити поважний фільм на тему українського життя - буття з теперішніх або історичних часів минулого.

Наступного дня п. Йосип Лисогір від'їхав до Феніксу, Арізона, звідки ще того ж тижня повернеться до центру осідку центральних наших політичних, громадських і господарських організацій.

Іван Овечко

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

З глибоким жалем повідомляємо Українське Громадянство та все Членство Визвольного Фронту, що 5-го жовтня 1964 року несподівано, на 56-му році життя, відійшов від нас

сл. п.

ВОЛОДИМИР ПРИШЛЯК

магістр прав, член ОУН, визначний член ООЧСУ, член виховної Ради Осередку СУМА в Нюарку та член багатьох інших громадських установ.

ПАНАХИДА за душу Покійного буде відправлена в середу, 7-го жовтня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Ave., Irvington, N.J.

ПОХОРОН — в четвер, 8-го жовтня 1964 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення Литвин і Литвин до церкви св. Івана Хрестителя при Sanford Ave., Newark, N.J., а по відправі похоронних Богослужень на цвинтар Evergreen.

Високодостойній Родині Покійного складаємо наше глибоке співчуття. Хай земля Вашингтона у Його Вічному Спочинку заступить рідну Українську землю, яку Він так безмежно любив і за неї боровся.

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в НЮАРКУ, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою з Бережанцями і Українським Громадянством, що дня 5-го жовтня 1964 року в Гілсайд, Н. Дж. відійшов у Вічність

бл. п.

ВОЛОДИМИР ПРИШЛЯК

видатний громадський діяч, член ОУН, працівник в „Просвіті", у „Лузі", у „Рідній Школі" в Бережанах, а згодом інспектор державних шкіл, в р. 1941 посадник міста Бережани, голова Українського Допомогового Комітету в Рідінгу (Австрія). По прибутті до Америки включився в організоване життя.

ПАНАХИДА — 7-го жовтня ц. р. в похоронному заведенні Литвин — Литвин.

ПОХОРОН — 8-го жовтня ц. р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя, а відтак на цвинтар Еверґрін.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

КОМІТЕТ В-ВА „БЕРЕЖАНИ"

СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ в АМЕРИЦІ

повідомляє із смутком, що помер її Член

ВАСИЛЬ КОСАРЕНКО-КОСАРЕВИЧ

український публіцист

УПРАВА

З глибоким сумом повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 3-го жовтня 1964 року заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність наш Незаступимий МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

СТЕПАН ПЕТИК

народжений 24 грудня 1908 р. у Калуші, Україна.

ПАРАСТАС — у похоронному заведенні при 2501 W. Brown Street, Філядельфія, Па.

ПОХОРОННІ відправи відбудуться 10-го жовтня 1964 р. у церкві св. о. Миколая, при 24-ій і Поплер вул. (24th & Poplar St.), Філядельфія, Па. о год. 9-ій рано, а опісля перенесення Тлінних Останків на цвинтар у Fox Chase.

Горем прибиті:

дружина — ІВАННА
сини — ІГОР з дружиною
МСТИСЛАВ з дружиною
РОМАН
брат — МИХАЙЛО з дружиною і дітьми в Канаді
сестра — АННА з рідньою на Рідних Землях
брат — ПЕТРО з дружиною на Рідних Землях

Приятелі і Знайомі повідомляють про смерть свого Невіджалуваного Друга і Товариша

сл. п.

СТЕПАНА ПЕТИКА

що сталася 3-го жовтня 1964 р. у Філядельфії, Па.

Останньою волею Його, було побажання, щоб замість квітів на могилу — складати пожертви на англомовні видання НТШ, які поширювали б правду про Україну, та на інші патріотичні цілі.

Горем прибиті

ПРИЯТЕЛІ І ЗНАЙОМІ

Замість квітів на могилу

бл. п. ЯРОСЛАВИ ЗАХАРЯСЕВИЧ

складаємо 10 долярів на НТШ в Сарселі.

Юрій і Ліда САВДИКИ

Замість квітів на могилу мого стриєчного брата,

бл. п. адвоката ТЕОДОРА БЕЛЕЯ

складаю 10 долярів на будову української католицької Катедри у Філядельфії.

Д-р Іван БЕЛЕЙ з Родиною

Українська хроніка

● Управа Економічної Комісії НТШ влаштовує першу в цьому сезоні Наукову Конференцію, що відбудеться в суботу, 10 жовтня 1964 р. в годині 6-тій веч. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку. В програмі Конференції проф. М. Величківський виголосить доповідь на тему „Інтенсифікація сільсько-господарського виробництва в СССР за Хрущовим". Доповідь призначена для ширшого загалу громадянства.

● Про консерватизм і лібералізм в американській політиці говоритиме проф. Іван Лисяк-Рудницький в п'ятницю 9 жовтня 1964 у своїй доповіді в клюбі Круглого Стола в Ню Йорку, в Вілкі Меморіял Билдінґ при 20 вест 40-а вулиця у Ню Йорку. Початок доповіді о год. 7.30 веч.

● Секретар праці Віллард Вірц заявив, що, на його думку, страйк автомобільних робітників в Дітройті та непорозуміння між портовими вантажниками в Ню Йорку та власниками кораблів не пошкодять президентові Джансонові в його перемозі в дні 3-го листопада.

В глибокому смутку повідомляємо, що дня 5-го жовтня 1964 року упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ШВАҐЕР

сл. п.

ВОЛОДИМИР ПРИШЛЯК

мґр. прав, народжений 12-го жовтня 1908 року в Бережанах на Україні.

ПАНАХИДА за душу Покійного буде відправлена в середу, 7-го жовтня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Ave., Irvington, N.J.

ПОХОРОН — в четвер, 8-го жовтня 1964 р., о год. 9-ій рано з похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя при Ivy Hill & Sanford Ave., Newark, N. J., а по відправі похоронних Богослужень на цвинтар Evergreen.

Горем прибиті —

ТЕОДОЗІЯ — дружина
МИРОСЛАВА — дочка
МИКОЛА КИЗИМА з родиною — шваґер

З глибоким смутком повідомляю, що дня 5-го жовтня 1964 року після довгих і важких терпінь упокоївся в Бозі Мій Найдорожчий МУЖ

св. п.

Іван ВЕРБЯНИЙ

був. учасник Визвольної Боротьби України в рядах Леґіону Українських Січових Стрільців і УГА, довголітній вчитель гімназії, опікун молоді та Пластовий діяч.

ПАНАХИДА буде відслужена в середу, 7-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному домі Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, 801 Springfield Avenue.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 8-го жовтня 1964 р. в 9-ій год. ранку до української греко-католицької церкви св. Ів. Хрестителя в Нюарку, а звідтіль на український цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибита

НАДІЯ, дружина з Родиною

Ділимося сумною вісткою з нашими Друзями і Українським Громадянством, що дня 5-го жовтня 1964 року в Гілсайд, Н. Дж. ненадійно відійшов у Вічність

бл. п. мґр.

ВОЛОДИМИР ПРИШЛЯК

народжений 12-го жовтня 1908 року в Бережанах, визначний суспільно-політичний діяч в Україні і на еміграції, член Організації Українських Націоналістів, Організації Оборони Чотирьох Свобід України та багатьох українських товариств і установ.

ПАНАХИДА — 7-го жовтня ц. р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин.

ПОХОРОН — 8-го жовтня 1964 року о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя, а відтак на цвинтар Еверґрін.

Достойній Родині сл. п. мґр. Володимира Пришляка складаємо найсердечніші співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

Ділимося сумною вісткою з усіма Друзями і Знайомими, що 6-го жовтня вранці 1964 року несподівано на 67-му році життя в Ню Йорку відійшов у Вічність наш Дорогий ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п. Протоієрей

РОМАН МЕЛЬНИЧЕНКО

публіцист, письменник, учасник Визвольних Змагань, був. в'язень совєтських концтаборів, був. секретар Все-Української Церковної Ради, керуючий справами Вищого Церковного Управління УАПЦ в Києві у роках 1942-43.

ПАНАХИДИ за Спокій Його Душі будуть відслужені в середу й четвер о 7:30 год. вечора в похоронному заведенні Петра Яреми. В четвер після Панахиди, тіло Покійного буде перевезене до церкви св. Димитрія в Картереті, Н. Дж., де в п'ятницю о год. 9-ій ранку відправиться Божественна Літургія і чин Похорону.

Тлінні останки будуть поховані на цвинтарі Clover Leaf, Ню Джерзі, де спочиває Його Дружина.

Дочка — ІРИНА МЕЛЕХ
Зять — свящ. ПЕТРО МЕЛЕХ
Внуки — ЯРОСЛАВ, РОМАН і МАРТУСЯ

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ДРУЗІВ І ЗНАЙОМИХ, що в ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ СВ. П. КОМПОЗИТОРА

МИКОЛИ ОЛЕКСІЙОВИЧА ФОМЕНКА

буде відслужена

ПАНАХИДА

у неділю, 11-го жовтня 1964 року, о год. 2-ій по пол.

на МОГИЛІ ПОКІЙНОГО в САВТ БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

ІЗАБЕЛА ФОМЕНКО-КУРДИДИК

Клівленд відзначить роковини смерти Степана Бандери

Клівленд, Огайо. — (зрв) 18-го жовтня відбудеться тут заходами Організацій Українського Визвольного Фронту в авдиторії Парма Сінюр Гай Скул Святочна Академія для врочистого вшанування 5-их роковин смерти голови проводу ЗЧ ОУН, Степана Бандери, який згинув в жовтні 1959 року в Мюнхені, Німеччина, з рук — агента уряду СССР.

Головними промовцями будуть д-р Роман Малащук, голова Канадійської Ліги Визволення України, з Торонта, Онтаріо, та адвокат Чарлз Керстен, кол. член конгресмен ЗДА і речник позивачів на процесі вбивника сл. п. Ст. Бандери, що відбувся в Карлсруге, Німеччина. В мистецькій програмі візьмуть участь Шарлотта Ордассі-Баранська, солістка Метропольтальної Опери в Ню Йорку, Осип Гошуляк — баритон Канадійської Оперної Компанії в Торонті, та д-р Ігор Соневицький з Ню Йорку, рецитуватиме Софія Мельник-Бура, член мистецького ансамблю Хору ім. Т. Шевченка в Клівленді. Коротку символічну сцену виконає гурт української молоді в постановці Слави Барнич. Святочну Академію підготовляє окремий Діловий Комітет, що його очолює п. Михайло Яремко, б. політв'язень німецьких концтаборів та член керівних органів різних громадських й економічних установ українського Клівленду. До Почесного Комітету входять окремі американські політичні мужі та визначні сеньйори українського громадського життя.

Конференція Українського Військово-Історичного Інституту НТШ

Відкриття осінньо-зимового сезону доповідей Українського Військово-Історичного Інституту НТШ відбулося 19-го вересня в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

Конференцію відкрив і її провадив директор Інституту, проф. д-р. Володимир Калина. Д-р мед. Іван Рижій, активний учасник боїв за Львів, виголосив доповідь на тему „Санітарна служба у Львові під час Листопадових днів 1918 року". Прелегент подав джерельні факти та цікаві подробиці праці наших лікарів та санітарної служби в шпиталях і перев'язочних пунктах під час облоги Львова. Зібрані ним матеріяли є цінним причинком до історії наших визвольних змагань, що найдуть належну оцінку при опрацьовуванні цього періоду нашої історії. **Р. К.**

Суд вирішив, щоб дітьми пані Рокефеллер опікувався їх батько д-р Морфі

Вайт Плейнс, Н. Й. — Суддя Найвищого Стейтового Суду Джозеф Ф. Галярді 1-го жовтня вирішив на основі давніше переведеної судової розправи, щоб 4-ма дітьми дружини нюйоркського губернатора п-і Нелсон А. Рокефеллер і надалі опікувався їхній батько, д-р Джеймс С. Морфі, з яким пані Рокефеллер розвелася в квітні 1963-го року. Судя ствердив, що здоров'я дітей та їхнє матеріяльне положення є задовільне, тому не знайшов причини, щоб змінити добровільну умову в справі дітей, яку пані Рокефеллер підписала 18 місяців тому, щоб тільки дістати розвід та одружитися з губернатором. Суд вирішив, щоб і наймолодша дитина — 4-річна Меліна була пі допікою д-ра Морфі, хоч її пані Рокефеллер тримала при собі від того часу, як д-р Морфі вдруге одружився цього року та виїхав був в пошлюбну подорож. Суддя вирішив, що всі діти повинні бути разом. Треба додати, що суддя перед вироком, двічі розмовляв з усіма дітьми без жадних свідків. Адвокат пані Рокефеллер заявив, що справа апеляції залежна є від того, які будуть умови відвідування дітей в матері.

Едгард Гувер перестерігає молодь перед комуністичною інфільтрацією

Федеральне Бюро Інвестиґацій при Департаменті Юстиції ЗДА видало спеціяльне звернення свого керівника, Едгара Гувера, з підписом 1 жовтня 1964 року. Це звернення розпочинається словами судового оголошення: „Потрібно молодих людей, які допомагали б знищити Америку". Директор Федерального Бюра Інвестигацій звертається до високошкільної американської молоді з попередженням, що комуністи у цій країні вдаються до різних заходів, щоб заманити в свої організації недосвідчену молодь. Компартія ЗДА створила в червні 1964-го року спеціяльну молодечу комуністичну організацію В.Е.Б. DuBois Clubs of America. На офіційному знакові цього „Клюбу" зображені чорна й світла лінії та стиснені чорна й біла руки, що мали б символізувати братерство і мир. Але, — сказано в зверненні, — комунізм, який змагає до захоплення всього світу та знищення людських прав, однією рукою пропонує „мир", а другою — „мурує Берлінський мур та поневолює мільйони людей". Молодь ЗДА — сказано далі в зверненні, — повинна ножем правди відтяти комуністичну ґанґрену від тіла Америки.

Федеральне Бюро Інвестиґацій попереджує американську високошкільну молодь, що вона наражена на посилене вербування, таємне й підступне, збоку комуністів та молодечої комуністичної організації в ЗДА. Молодим людям притаманні пошуки правди і це одна з добрих рис молоді. Цим правом повністю користується академічна молодь ЗДА, але такого права не має академічна молодь у комуністичних країнах — сказано в повідомленні Ф.Б.І.

„НОТАТКИ З МИСТЕЦТВА"

Під цією скромною назвою криється солідний журнал, орган Об'єднання Мистців Українців в Америці, зокрема його Відділу у Філядельфії, що видав це, вже друге, число власним коштом. Великого формату журнал вийшов накладом 500 примірників на крейдяному папері з багатьма чорно-білими й кольоровими ілюстраціями, репродукціями творів Мухина, Дмитренка, Молодожанина, Капшученка, Андрусева, Мегика, Бутовича, Крука, Климовської та ін. Вміщено багато чудових зразків з творчої спадщини Федора Кричевського, з супровідною заміткою М. Дмитренка. П. Мегик помістив важливу проблематикою статтю —„За рівень культурних явищ", Марія Струтинська — написані з притаманною їй елегантністю вислову і внутрішньою схвильованістю „Згадки про мистців". Є в цьому числі „Огляд графічних оформлень книжкових видань", „Хроніка", замітки-огляди.

Як на 56 сторінок — у червневому числі відчувається нестача текстового матеріялу, але зате багато прегарних репродукцій з різних ділянок українського живопису, графіки, скульптури, по цей бік і по той бік (вже не Збруча, а океану). Це одно з небагатьох видань за кордоном, що їх справді приємно взяти в руки, завдяки мистецькому оформленню і завдяки творчим досягненням наших мистців. **(П)**

Курс історії України в Акронському університеті

У програмі вечірніх курсів міського університету в Акроні, Огайо, буде продовжуватися курс історії України в академічному році 1964-65. Виклади почались у вівторок 29-го вересня ц. р.

Цей курс історії України зорганізував в 1963 р. д-р Теодор Мацьків, професор Акронського університету, який у попередніх семестрах викладав княжу та козацьку добу до вибору гетьмана Івана Мазепи (25-го липня 1687 р.) включно.

У біжучому, тобто осінньому семестрі 1964, д-р Мацьків буде викладати часи гетьмана Мазепи (1687-1709), І. Скоропадського (1709-1722, узгляднюючи при тому політичну та дипломатичну акцію гетьмана П. Орлика 1709-1742), перше знесення гетьманського уряду та заведення „малоросійської колеґії" (1722-1727), боротьбу наказного гетьмана П. Полуботка 1722-24) з С. Вельяміновим (голова малорос. колеґії), відновлення гетьманського уряду, — часи гетьмана Д. Апостола (1727-34), друге знесення гетьманської влади (1734-1750) — політику кн. А. Шаховського в Україні в тому часі, друге й останнє відновлення гетьманського уряду — гетьман К. Розумовський (1750-1764), кінець гетьманської влади та політику кн. П. Рум'янцева, історичний розвиток Запоріжжя в 18-му ст. до остаточної ліквідації Запорізької Січі та останків автономії на Україні в 1775., українські землі в складі російської імперії в 19-тому столітті та історичний розвиток українського життя в австро-угор. імперії (1772-1918).

Звертається увагу українського громадянства в Акроні, Пармі, з окрема студентської громади в Кенті та Клівленді, що ведення курсу історії України в американському університеті, це не тільки справа вивчення та поширення знання рідної історії, але теж справа нашого престижу. Нехай буде вільно спитати, скільки українське громадянство в Польщі чи в СССР дало б, коли б можна було вчитися рідної історії? Всі культурні народи цікавляться і вивчають історію своєї батьківщини. Невже ми маємо бути гірші від інших народів? Чи може будемо очікувати, що нашу історію будуть вивчати інші народи.

Н. Н.

У Греції продовжується шум довкола королівської родини

Атени. — 55-річний князь Петро, стриєчний брат короля Константина, скликав в одному готелі в Атенах пресову конференцію, на якій одверто виступив з критикою королеви-матери Фредирики, адміністрації королівського двору та конституції, яка встановлює наслідство престолу за молодшою за два роки від короля сестри Ірини та відсуває щойно на друге після неї місце князя Петра. Князь Петро заявив, що він буде старатися за перевірення правильности такої черговости прав до грецького престолу. 24-річний король Константин, який 18 вересня ц. р. одружився з 18-річною данською княжною, перервав свій медовий місяць та вернувся до Атен, де перевів довгу нараду з прем'єром Георгом Папандреу. Цей останній оприлюднив з уповноваження короля заяву з натаврування поведення князя Петра, як „нерозважним і шкідливим для інтересів держави". Якщо молода королівська пара матиме діти, то вони дістануть першенство до престолу — перед княжною Іриною. Князь Петро попав був в конфлікт з королівською родиною від часу, коли всупереч волі і порадам родини одружився був 23 роки тому з російською емігранткою Іриною Орчінніков. Її не допустили до королівського дому і тому й князь Петро та його дружина збойкотували в минулому місяці весілля короля Константина.

Французькі комуністи підтримують Москву проти Пейпінґу

Париж. — Лідер французької комуністичної партії Вальдек Роше заявив, що французькі комуністи підтримують совєтський заклик до конференції 26-ох компартій у Москві 15 грудня ц. р. ,та що вони не погоджуються з тими „товаришами", які бачать в отій конференції загрозу розламу в комуністичному русі. До такого розламу — заявив Роше , дійде невідхильно тоді, коли буде продовжуватися теперішній стан гострого напруження у міжнародному комуністичному русі. Він натаврував при тому „невибачливі ухили та схизматську діяльність" китайських комуністів. За думкою коментаторів, ця заява лідера французьких комуністів була насправді звернена на адресу найближчої французам італійської комуністичної партії, яка — хоч також підтримує Москву проти Пейпінґу — проте не погоджується із тактикою Хрущова, який хоче розгри з китайськими комуністами на форумі нового комуністичного збіговища та хоче осягнути „засудження" китайців і „виключення" їх з міжнародної комуністичної сім'ї. До становища китайських комуністів, які відкинули запрошення на ту конференцію до Москви, приєдналися також японські комуністи.

В Гімаляях згинув фотограф „Лайфу"

Ню Делі. — В північно-східній частині Індії, в горах Гімаляях, згинув 49літній американський журналіст, шеф бюра журналів „Тайм" і „Лайф" в Ню Делі, який виспеціялізувався, як автор ілюстрованих репортажів з Далекого Сходу, Джеймс Берк. Індійський старшина, який був в його товаристві, зізнав, що Берк намагався зайняти небезпечну позицію над берегом гірського провалля, щоб робити цікаві фотознімки. Але під його ногою обсунувся камінь і він упав в глибоку на 800 стіп пропасть. Індійський гелікоптер знайшов його тіло, що буде перевезене до ЗДА. Батьки загинулого журналіста були місіонарями в Китаї і там він сам прийшов на світ, володів китайською і індійською мовами та любив Далекий Схід.

● **Федеральна Комунікаційна Комісія** вирішила, щоб кожна телевізійна або радіова стація, яка надасть вцілості пресову конференцію президента Джансона була зобов'язана стільки саме призначити часу на безплатні передачі кандидатам із республіканської партії. Це зарядження ФККомісії спричинить те, що радіові й телевізійні стації не будуть в цілості передавати пресових конференцій.

ЗА УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ

Закінчення зі стор. 2-ої

спільноти стали 22 нові народи, які визволились з-під колоніяльного впливу і ступили на самостійний шлях життя. Цей зріст членства МОК є найкращим доказом, що ми живемо в XX століттю, в добі, коли зникає з нашої планети колоніялізм і всяка дискримінація — національна, расова і релігійна.

Великою заслугою МОК є якраз те, що він підбадьорює творення нових Національних Олімпійських Комітетів та змагає до усунення колоніялізму та дискримінації в спорті.

На жаль, з великою прикрістю ми мусимо ствердити, що в системі МОК є таксамо одинока, зараз, в цілому світі колоніяльна імперія — Совєтська Росія (СССР), яка поневолює ще ряд народів і не дозволяє їм брати окремої участи в Олімпійських Іграх і користатись тими великими привілеями, якими зараз користуються 118 народів, членів МОК.

Нам прикро ствердити той факт, що МОК, не зважаючи на наші дотеперішні домагання, не виказав жодних ознак негодування, не осудив і не поробив жодних кроків в напрямку виелімінування колоніялізму і національної дискримінації в спорті в СССР. В зв'язку з цим, ми домагаємось, щоби на 62-ій Сесії МОК:

— був осуджений російський колоніялізм в спорті та пороблені перші заходи, щоби в СССР була дана змога всім поневоленим народам брати окрему і самостійну участь в Олімпійських Іграх, зокрема Україні і Білорусі, членам Об'єднаних Націй.

— щоби розглянено можливість розчленування Олімпійської команди СССР на самостійні групи, які б виступали під своїми національними відзнаками.

Зокрема ми хочемо відмітити, що Україна є членом Об'єднаних Націй і має згідно зі статутом МОК повне і законне право брати самостійну участь в Олімпійських Іграх.

В останніх роках в самій Україні був поширивсь сильний рух за окрему участь українських спортсменів в Олімпійських Іграх і були пороблені заходи в справі створення українського Національного Олімпійського Комітету. Як нам відомо, на доручення членів МОК К. Адріянова і О. Романова цей рух в Україні був брутально здушений, а ряд спортсменів депортовані".

У XVIII-их Олімпійських Іграх буде брати участь понад сто українських підсовєтських спортсменів. Вони знову, як і попередньо здобудуть численні золоті, срібні і бронзові медалі. І знову світова преса, книжки і журнали будуть коло їхніх прізвищ ставити ненависне „росіянин". Але ми віримо, що це формальне трактування наших земляків, як „росіян" буде скріплювати існуючий і зроджувати новий дух резистансу проти московського поневолення.

Нашим завданням на чужині є розкривати російський колоніялізм там, де цього не можуть робити наші поневолені брати.

Ми маємо великі можливості, більші як будьколи дотепер.

Осип Зінкевич

Короткі вісті

● **Норвезький король Олаф V**, відкривши 109-ий в історії Норвегії парлямент, „стортінг", заповів у престольній промові що буде поширене соціяльне законодавство в Норвегії: будуть збільшені старечі пенсії, пенсії для військових ветеранів і вдів та буде поширена програма будови домів з державними субвенціями.

● **Голландський міністер** закордонних справ Жазеф Люнс заявив під час своїх відвідин в Західній Німеччині в минулому тижні, що Голляндія готова погодитись на німецький і французький проєкт щодо тіснішого політичного пов'язання 6-х західньо-европейських держав на базі їхньої повної суверенности, але під умовою, що до того союзу належатиме також Британія, проти чого є французький президент де Ґолль.

● **Дирекція музею Лювр** в Парижі заборонила вступ до музею жінкам, які носять черевики з високими й гострими, як шпильки, обцасами, які нищать підлогу в музеї. Паризька преса звертає увагу, що такі жіночі черевики все одно вийшли з моди в Парижі вже рік тому.

● **У столиці Конґа Леопольдвілі** уряд знову наклав домашній арешт на колишнього віцепрем'єра Антуана Ґізенґу, комунофіла і звеличника першого прем'єра Патріса Люмумби, що його вбито три роки тому. Ґізенґу ледви місяць тому звільнено з в'язниці за спробу перевести в Конго державний переворот.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЖОВТНЯ 1964 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ — 371-ий Відд. в год. 8-ій веч. в Січовій залі. Проситься на зборах вирівняти свої вкладки. — мгр. І. Оверко, пред., Ю. Баранюк, секр., П. Заболоцький, касир.

СУБОТА, 10-го ЖОВТНЯ 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори 204-го Відд. в год. 6-ій веч. в домівці укр. прав. церкви, 206 Іст 11 вул. Багато членів залягають з вкладками по 4-5 місяців. Просимо вирівняти заборгованість, в противному разі будуть суспендовані. — М. Марко, предс., д-р В. Палідвор, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Триквартальні збори Б-ва св. Володимира — 130 Відд. в год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. На порядку дня: звіт фін. сек. і Контр. Комісії. Перед зборами можна вплатити залеглі членські вкладки. — В. Піх, пред., М. Кравчук, касир, І. Малець, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Мир — 324 Відд. о год. 7-ій веч. Просимо прибути і вирівняти членські вкладки. Крім того є важні справи. — І. Струк, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ЖОВТНЯ 1964 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Єдність — 163 Відділ о год. 12-ій дня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Хто з членів ще не має квитків на Бенкет 70-ліття УНС, прошу набути у секретаря або дзвонити до Управи Відділу. — С. Филик, фін. сек.

БАЛТИМОР, Мд. Місячні збори Б-ва Пресвятої Тройці — 320 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Горжан. Клюбі при 3101 O'Donnell St. Проситься прибути та вирівняти свої залеглі вкладки. — Д. Пісецький, пред., І. Малко, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. о год. 1:30 по пол. в УН-Домі. Управа запрошує всіх членів на забаву, що її влаштовує Відділ в суботу 17 жовтня о 9-ій год. веч. — В. Терлецький, гол., О. Рудницький, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. Місячні збори Т-ва Запорізька Січ — 75 Відділ о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься членів прибути та вирівняти залеглості. — Ст. Леськів, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори і побір вкладок Б-ва св. Івана Хрестителя — 76 Відд. в 1-ій год. по пол. в укр. кат. школі при Сенфорд Еве. й Айві вул. Проситься вирівняти свої залеглості і вибрати чеки дивіденди. — М. Деметчук, пред., В. Салабун, секр.

МЕНВИЛ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 349 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі дому Ветеранів при вул. Вашинґтона. Проситься всіх членів обов'язково прибути. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання вкладок Т-ва Дністер — 430 Відд. за місяць жовтень відбудеться: 11 жовтня в „Тризубі" в год. 1-3.; 18 жовтня в Укр. Клюбі при Френклін вул. в год. 11:30-1:30 по пол.; 24 жовтня в Укр. Клюбі при 23 і Бравн вул. в год. 7-9 веч. Проситься в цих днях вирівняти свої вкладки. — О. Бакай, секр.

Посмертні згадки

ДЕНИС ДЛУГОШ, член Б-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. УНС в Дітройті, Миш., помер 23 серпня 1964 р. на 24 році життя. Залишив в глибокому смутку матір і батька Володимира та братів Роберта і Gail. Похорон відбувся з церкви св. Спасителя в Дітройті, а похований на St. Hedwig Cemetery 26-го серпня ц. р.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ТАРЗАН, ч. 5322. Адам Стовн повідомляє.

Приховане напруження розвіялось, коли Сем Вотерс весело промовив. — Тепер... я висловлюю формальні перепросини пана Раса...

— Зле, що ми не можемо відзначити головну і дійсну справу...

— Але ми можемо! — перервав Адам Стовн. — Зараз після того, як я повідомлю вас про важливу подію!